

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Europaprogrammet

Identitetssökande katalaner

En kvalitativ studie om katalaners flernivåidentifikation

Examensarbete i Europakunskap

HT 2010

Frida Trönberg

Handledare: Linda Berg

ABSTRACT

Titel: Identitetssökande katalaner – En kvalitativ studie om katalaners flernivåidentifikation

Författare: Frida Trönberg

Handledare: Linda Berg

Termin: Hötterminen 2010

Sidantal: 35 sidor

Sökord: Flernivåidentifikation, identitet, Katalonien, Spanien, Europa, “cultural” identitet, “civic” identitet

Key words: Multi territorial identification, identity, Catalonia, Spain, Europe, cultural identity, civic identity

The aim of this bachelor thesis is to study how Catalans' identifications, with respect to their city (Barcelona), their region (Catalonia), their country (Spain) and Europe, are related to each other. Furthermore it deals with whether they use cultural or civic notations when they speak of their identification with the different territorial levels.

The thesis is based on a qualitative method with interviews with ten Catalans living in Barcelona, aged from 18 to 58. The result showed that Catalans' identifications with different territorial levels vary in how they relate to each other. This variation can be classified using three models, namely; “The Russian doll model” which implies that the identities are ranked hierarchically, “cross-cutting” that is people can identify themselves with the different levels depending on various situations, and also “The marble cake model” which means that the different identities are so intertwined that they cannot be separated. In first hand, the interviewed Catalans used cultural notations when they spoke of their identification with the local, regional and national level. Regarding the European identification, several of the interviewed Catalans had a civic identity. Thus they only identified themselves with the European Union and not with Europe as a whole. The end result also showed how some Catalans have developed a strong European civic identity, which has contributed to a viewpoint where Europe is a synonym to the European Union.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	2
2	TEORI OCH TIDIGARE FORSKNING	3
2.1	IDENTITETERS FORM.....	3
2.1.1	Identiteters form i Spanien	3
2.1.2	”Cross-cutting” identiteter och “the marble cake model”	5
2.2	IDENTITETERS INNEHÅLL.....	6
3	METOD	8
3.1	VAL AV METOD	9
3.1.1	Urval.....	9
3.1.2	Insamling av empiri.....	11
3.2	METODDISKUSSION	11
3.2.1	Intervjuer på spanska.....	11
3.2.2	Transkribering av material	12
3.2.3	Etiska överväganden	13
3.2.4	Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet.....	14
4	RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS	15
4.1	IDENTITETERS FORM.....	15
4.1.1	“The Russian doll model”	16
4.1.2	”Cross-cutting” identiteter.....	19
4.1.3	“The marble cake model”	20
4.2	IDENTITETERS INNEHÅLL.....	21
4.2.1	Identiteters lokala innehåll	22
4.2.2	Identiteters regionala innehåll	23
4.2.3	Identiteters nationella innehåll	25
4.2.4	Identiteters supranationella innehåll.....	25
5	SLUTDISKUSSION	28
5.1	FRAMTIDA FORSKNING	30
	SAMMANFATTNING	32
	KÄLLREFERENSER	33
	BILAGA 1	35

1 Inledning

Studier har visat att de flesta européer har någon form av flernivåidentifikation,¹ det vill säga de identifierar sig med mer än en nivå i samhället. En människa kan exempelvis identifiera² sig med sin stad, region, nation och Europa på samma gång utan att dessa fyra identiteter hotar varandra.³ Dock varierar det mellan olika människor vilka samhällsnivåer de identifierar sig med och även hur stark denna identifikation är.⁴ Katalonien, med Barcelona som huvudstad, är en region som har sin egen kultur, språk och historia. I regionen finns stark regionalism vilket gjort att Katalonien länge har kämpat för självständighet. Många katalaner identifierar sig starkt med sin region⁵ och många även med Spanien i övrigt. Katalonien är en intressant region att studera flernivåidentifikation i eftersom den regionala identiteten där har så pass stort utrymme och många katalaner identifierar sig med flera nivåer i samhället samtidigt.⁶ Identiteter är oftast kompatibla med varandra, men däremot relateras individers identifikation med olika samhällsnivåer till varandra på olika sätt. Tidigare forskning⁷ har visat att identiteter antingen är hierarkiskt uppdelade, att de överlappar varandra utan att vara integrerade, eller så uppblandade i varandra att de inte kan separeras. Beroende på hur identiteternas relationer till varandra ser ut tar sig individens identifikation med respektive samhällsnivå olika uttryck. För att kunna skapa en djupare förståelse för individers flernivåidentifikation är det därför intressant att studera hur dessa identiteter relateras till varandra.

Kvantitativa studier har visat att om en person identifierar sig starkt med sin nation är det också mycket troligt att personen i fråga även starkt identifierar sig med sin stad, region och Europa.⁸ En studie om flernivåidentifikation är intressant eftersom en persons identifikation med de fyra samhällsnivåerna inte är helt avskilda från varandra. Detta gör att människor kan identifiera sig olika mycket med Europa beroende på hur stark deras lokala, regionala och nationella identitet är. Den mesta forskning om flernivåidentifikation är gjord på européer, något som gjort det till ett europeiskt fenomen. Multi-level governance⁹ har visat på en

¹ Berg 2007

² I denna uppsats görs ingen distinktion mellan begreppen "identifikation" och "samhörighet".

³ Petersson 2003:36

⁴ En del människor har exklusiva identiteter vilket innebär att de endast identifierar sig med en samhällsnivå. Denna studie kommer dock inte studera sådan identifikation utan endast undersöka flernivåidentifikation.

⁵ Herrera 2002:435

⁶ Medrano & Gutiérrez 2003

⁷ K.Herrman & Risse 2004:8

⁸ Duchesne & Frogner 2007:13

⁹ Bache & Flinders 2004

decentralisering av makt från staten till lägre nivåer, en maktförflyttning som kan få européer att i högre grad identifiera sig med fler samhällsnivåer än den egna nationen. Tidigare studier som forskat om identiteter har främst varit kvantitativa¹⁰. Då dessa studier utgår från ett större stickprov, vilket gör det möjligt att generalisera, är de mycket givande. Dock kan identiteter vara ”prisoner of language”¹¹ vilket innebär att människor menar olika saker när de säger att de identifierar sig med en samhällsnivå, något som kvantitativa studier inte kan registrera. En del forskare som förespråkar kvalitativa studier, exempelvis Bo Petersson¹², menar på att identiteter inte kan kvantifieras, vägas och mätas och att samtalsintervjuer därför är viktiga att använda sig av för att kunna skapa en djupare förståelse för individens identiteter.¹³ Andra forskare, exempelvis Michael Bruter¹⁴, har uppmärksammat att människor tenderar att använda sig av övervägande kulturella eller politiska begrepp när de talar om sin identifikation med Europa. Dock bortsåg Bruter från att studera om människor använder sig av kulturella eller politiska begrepp när de talar om sin identifikation med den lokala, regionala och nationella nivån, vilket denna studie kommer undersöka.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka hur katalaners identifikation med sin stad (Barcelona), sin region (Katalonien), sin nation (Spanien) och Europa relateras till varandra samt att studera om de intervjuade katalanerna använder sig av kulturella eller politiska begrepp när de talar om sin identifikation med respektive samhällsnivå. Studien har två frågeställningar:

- På vilket sätt relateras de intervjuade katalanernas identifikation med Barcelona, Katalonien, Spanien och Europa till varandra?
- Använder de intervjuade katalanerna sig av kulturella eller politiska begrepp när de talar om sin identifikation med Barcelona, Katalonien, Spanien och Europa?

¹⁰ Se exempelvis Herrera 2003, Roig Madorran 2003, Berg 2007

¹¹ Bruter 2005:101

¹² Professor i globala politiska studier vid Malmö Universitet

¹³ Petersson 2003

¹⁴ Lektor i europastudier vid Londons Universitet

2 Teori och tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras ett urval av den tidigare forskning som gjorts om flernivåidentifikation. De forskningsstudier som lyfts fram har koncentrerat sig på olika inriktningar inom flernivåidentifikation och därför kommit att uppmärksamma skilda saker. Vissa forskare har fokuserat på hur identiteter till olika samhällsnivåer kan länkas till varandra och har således studerat den *form* en flernivåidentifikation kan ta. Andra forskare har istället valt att rikta in sig på att identiteter kan ha olika *innehåll* och att det kan betyda olika saker för människor när de säger att de identifierar sig med en viss samhällsnivå.

2.1 Identiteters form

Mer förenklat kan en identitet beskrivas som en persons tillhörighet och svarar på frågan ”Vem är jag?”. Viktigt för att veta sin identitet är också att ställa sig motfrågan ”Vem är jag inte?”¹⁵ för att på det sättet undvika allt det som vi inte anser hör ihop med oss. Med flernivåidentifikation avses att människor identifierar sig med mer än en samhällsnivå, exempelvis att de känner samhörighet med sin stad, sin region, sitt land och Europa på samma gång. Hur människors identifikation med olika samhällsnivåer ser ut varierar människor emellan. Vissa personer saknar dock en flernivåidentifikation och har istället en exklusiv identifikation, det vill säga identifierar sig endast med en samhällsnivå. Forskare menar på att det är fel att tro att flernivåidentiteter hänger samman i ett nollsummespel, det vill säga där en ökning av den europiska identiteten skulle innebära en minskning i en individs lojalitet med den egna nationen eller regionen.¹⁶ Istället är det fullt möjligt för en individ att känna lika stor samhörighet med sin egen region som nation och Europa och att han inte behöver välja vilken nivå han främst identifierar sig med. Vi bör därför studera flernivåidentiteter som ett system där de olika identiteterna sammanhänger med varandra och existerar samtidigt.¹⁷

2.1.1 Identiteters form i Spanien

Katalonien är en region där det finns stark regionalism, detta har dock inte hindrat katalaner från att identifiera sig med Spanien. Enric Herrera-Martínez har i sin studie jämfört skillnader i regional och nationell identifikation hos Kataloniens befolkning mellan åren 1979-2001¹⁸. Resultatet visar på en ökning av andelen katalaner som känner sig lika mycket katalanska som spanska, från 33 procent år 1979 till 43 procent år 2001. Denna statistik visar att det är fullt

¹⁵ Petersson 2003:35

¹⁶ Risse & L.Maier 2003:14

¹⁷ Risse & L.Maier 2003:3

¹⁸ Herrera-Martínez 2002:436

möjligt för katalaner att identifiera sig lika mycket med Katalonien som med Spanien, vilket innebär att identifikation med en samhällsnivå inte behöver utesluta identifikation med en annan.

Medan Herrera-Martínez koncentrerade sig på Katalonien som fall, har Juan Díez Medrano och Paula Gutiérrez¹⁹ forskningsstudie utgått från Spanien i sin helhet och undersökt spanjorers identifikation med sin region, nation och Europa. Medrano och Gutiérrez menar på att styrkan hos de regionala identiteterna i Spanien, så som i Baskien och i Katalonien, gör Spanien till ett speciellt intressant land för att undersöka individens identifikation med sin region, nation och Europa. Deras studie bygger på ett stickprov av 1200 spanska medborgare som samlades in år 2000. Den beroende variabeln var ”identifikation med Europa” och respondenterna fick där rangordna styrkan i sin europeiska identifikation med hjälp av en tiogradig skala.²⁰ Till detta fördes flera oberoende variabler in i studien som skulle testas, däribland identifikation med Spanien och med sin region. Resultatet i studien visade att de flesta respondenter identifierade sig med Spanien (Medelvärde=7,9) följt av identifikation med regionen (Medelvärde=7,7). Ju starkare identifikation en respondent hade med Spanien och/eller med sin region desto starkare var även graden av identifikation med Europa.²¹ Enligt Medrano och Gutiérrez har spanjorer således utvecklat en flernivåidentitet som kan liknas vid en rysk matruska docka eftersom deras identiteter staplas i varandra och byggs utanpå och innanför varandra. Kärnan i dockan avser den nivå som individen känner mest samhörighet med, medan skalet längst ut i periferin visar den nivå som individen svagast identifierar sig med. På detta sätt blir en individs regionala identitet staplad i hans nationella identitet som i sin tur är staplad i hans europeiska identitet.²² Flernivåidentiteter kan således relateras till varandra hierarkiskt²³ där en ändring i ett lager innefattar en ändring i ett annat lager. På grund av likheten med en rysk matruska docka har denna identitetsform fått namnet ”the Russian doll model”. Opinionsundersökningar i de flesta länder visar på att människor främst tenderar att känna samhörighet med sin nation eller region, medan identifikation med Europa är svagare, vilket visar på att flernivåidentiteter just kan relateras likt ”the Russian doll model”. Denna modell är också den mest använda bland forskare när relationen mellan flernivåidentiteter studeras.²⁴

¹⁹ Medrano & Gutiérrez 2001

²⁰ Medrano & Gutiérrez 2001:768

²¹ Medrano & Gutiérrez 2001:771

²² Risse & L.Maier 2003:15

²³ K.Herrmann & Risse 2004:250

²⁴ Risse 2010

I Spanien är flernivåidentiteter som är länkade till varandra som ”the Russian doll model” kompatibla med varandra eftersom varje identitet uppfyller en viss funktion. Dock kan flernivåidentiteter även vara inkompatibla med varandra. Detta sker om någon identitet uppfattas som hotande av ett annat identitetslager. Om individen anser att de olika identiteterna inte kan samverka utan att den ena identiteten kommer trycka undan den andra, kommer flernivåidentiteterna inte längre att vara staplade i varandra. Istället kommer den identitetsnivå som uppfattas som hotande av individen att försvinna, varvid han inte längre identifierar sig med den nivån.²⁵ Enligt Medrano och Gutiérrez har den europeiska identiteten i Spanien formats på ett mycket positivt sätt genom att den inte hotar den nationella och de regionala identiteterna. På grund av detta ses ett positivt förhållande mellan regional, nationell och europeisk identitet i Spanien. Medrano och Gutiérrez studie är kvantitativ vilket innebar att det inte fanns möjlighet till att gå djupare in på vilket sätt respondenterna identifierade sig med samhällsnivåerna. Det har argumenterats för vikten av att komplettera kvantitativa studier med kvalitativa för att kunna få en djupare förklaring till vad det betyder för respondenten att identifiera sig med en viss nivå i samhället.²⁶ Medrano och Gutiérrez har fokuserat på hur regionala, nationella och supranationella identiteter relateras till varandra. Det de däremot bortsåg från var den lokala nivån, det vill säga individers identifikation med sin stad. Empirin till deras studie om flernivåidentifikation samlades in då EU endast hade 15 medlemmar (år 2000). Skulle en likadan studie bedrivas nu är det möjligt att nya resultat skulle komma fram då respondenterna kan ha en annorlunda bild av Europa år 2010, vilket öppnar upp för en mer aktuell studie om flernivåidentifikation. Deras studie har med Spanien som fall koncentrerat sig på identiteters form och hur de olika identitetslagren relateras till varandra. Dock har de inte tagit upp att identiteter kan ha olika innehåll och att individer kan identifiera sig med respektive samhällsnivå på olika sätt.

2.1.2 ”Cross-cutting” identiteter och “the marble cake model”

”The Russian doll model” är inte den enda modell som använts för att beskriva hur identiteter är relaterade till varandra. Det finns två andra modeller som är användbara när flernivåidentifikation ska studeras. Med ”cross-cutting” identiteter avses att olika identiteter överlappar varandra utan att vara integrerade.²⁷ I detta fall kan några, men inte alla medlemmar av en identitetsgrupp även identifiera sig med en annan grupp utan att detta innebär en förändring identiteterna emellan. Exempelvis kan en individ identifiera sig med sin

²⁵ Medrano & Gutiérrez 2001:772

²⁶ Risse & L.Maier 2003:17

²⁷ Risse & Grabowsky 2008:2

stad och sin region utan att de två identiteterna påverkar varandra. Om personens grad av identifikation med sin stad blir starkare, innebär detta inte att han automatiskt känner mindre samhörighet med sin region. Detta eftersom de två identitetslagren inte är integrerade med varandra som ”the Russian doll model”, där en ändring i ett identitetslager innebär en ändring i ett annat. Beroende på plats och sammanhang definierar sig människor med ”cross-cutting” identiteter på olika sätt.²⁸ En ”cross-cutting” relation mellan nationell och europeisk identitet är en sådan där människor identifierar sig starkare med sin nation än med Europa, och vice versa, beroende på situationen. En person med ”cross-cutting” identiteter plockar således fram den identitet som bäst lämpar sig för situationen. Thomas Risse, lägger fram ett tredje sätt för hur relationen mellan flernivåidentiteter kan se ut, modellen ”the marble cake model”.²⁹ Utifrån den ses flernivåidentiteter som så invävda i varandra att det blir omöjligt att skilja dem åt. Flernivåidentiteterna är således så uppblandade i varandra att de ständigt influerar varje identitetslager så till den grad att de inte kan separeras. En individs regionala identitet kan innehålla viktiga element av hans nationella identitet och kanske även hans europeiska identitet.³⁰ Denna modell innebär att om vår europeiska identitet är uppblandad med vår nationella och regionala identitet så kan det finnas mycket mer ”Europeanness” i vår nationella identitet än vad vi först tror.³¹ Det blir därför inte möjligt att dela upp individers identiteter i olika hierarkiska nivåer som tidigare modeller har gjort.³² Risse har liksom Medrano & Gutiérrez koncentrerat sin forskning om flernivåidentifikation till identiteters form och hur de olika identitetslagren kan relateras till varandra. Han bortser således, liksom Medrano & Gutiérrez, från identiteters innehåll, något som kommer behandlas i nästa avsnitt.

2.2 Identiteters innehåll

Anthony D. Smith³³ har uppmärksammat att människor tenderar att använda politiska och/eller kulturella termer när de talar om sin identifikation med sin nation. Detta resulterade i uppdelningen av en ”civic” identitet och en ”cultural” identitet. En person med ”civic” identitet känner samhörighet med en politisk struktur vars lagar, regler och rättigheter influerar hans dagliga liv.³⁴ Medan ”civic” identiteten innefattar politiska aspekter rymmer ”cultural” identiteten istället individers känsla av att tillhöra en viss grupp genom att de

²⁸ Ackesjö 2010:12

²⁹ Risse & L.Maier 2003:16

³⁰ Risse & Grabowsky 2008:2

³¹ Risse 2003:6

³² Risse 2010:2

³³ D.Smith 1987

³⁴ Bruter i K.Herrmann & Risse 2004:190

känner mer samhörighet med personer inne i gruppen än de utanför.³⁵ Denna samhörighetskänsla kan exempelvis bero på att individerna kommer från samma kultur, delar samma religion, språk, historia, etnicitet eller har lika värderingar, normer och åsikter. Michael Bruter har i sin studie om identifikation med Europa använt sig av Anthony D. Smiths två begrepp för att undersöka om människor tenderar att ha en europeisk ”civic” identitet eller en europeisk ”cultural” identitet. En person med europeisk ”cultural” identitet ser hela Europa som en gemenskap där medborgarna delar någonting tillsammans, vilket gör att de känner mer samhörighet med européer än icke européer.³⁶ En person med övervägande europeisk ”cultural” identitet skulle således tala om Europa som en kontinent eller civilisation som sträcker sig från Atlanten till Uralbergen, medan en person med övervägande europeisk ”civic” identitet istället skulle referera till Europeiska Unionen och dess institutioner och politik.³⁷

Med syftet att undersöka vad Europa betyder för individer genomförde Bruter år 2003 en kvalitativ studie med nio fokusgrupper från Storbritannien, Frankrike och Nederländerna med över 90 respondenter.³⁸ Ett av målen med fokusgrupperna var att undersöka om individer först och främst hänvisar till politiska eller kulturella begrepp när de talar om sin identifikation, respektive brist på identifikation med Europa. Istället för att anta att en person antingen har en europeisk ”civic” identitet eller en europeisk ”cultural” identitet kan dessa två identiteter samexistera hos individen. Dock har en individ oftast antingen en starkare europeisk ”civic” identitet eller en starkare europeisk ”cultural” identitet och dessa skillnader varierar mellan länder och individer.³⁹ Respondenternas svar om de kände sig europeiska var övervägande positivt. Endast ett fåtal hävdade att de inte hade någon som helst europeisk identitet med förklaring att den bristande identifikationen med andra européer berodde på att de olikheter som existerar mellan Europas medborgare var större än likheterna.⁴⁰ Resultatet i studien visade att majoriteten av personerna i fokusgrupperna hade en övervägande europeisk ”civic” identitet, vilket innebar att respondenterna främst tenderade att tänka på Europa ur ett politiskt perspektiv. De tankar som dominerade om Europa var exempelvis: Europeiska Unionen, en homogen politisk area, fri rörlighet för medborgare, demokrati, tullkontroller och välstånd.⁴¹ Till motsats sammankopplade de respondenter med övervägande europeisk ”cultural” identitet

³⁵ Bruter i K.Herrmann & Risse 2004:188

³⁶ Bruter i K.Herrmann & Risse 2004:193

³⁷ Bruter i K.Herrmann & Risse 2004:192

³⁸ Bruter 2003:12

³⁹ Bruter 2005: 12

⁴⁰ Bruter 2003:27

⁴¹ Bruter 2003:29

Europa med ord som fred, harmoni och samarbete mellan likadana människor och kulturer. Linda Berg & Mikael Hjerms⁴² studie från 2010 undersöker om befolkningen i 18 europeiska länder har en nationell ”cultural” identitet eller en nationell ”civic” identitet. Resultatet visade att spanjorer har en övervägande nationell ”cultural” identitet vilket således innebär att kulturella faktorer är viktiga för spanjorers nationella identifikation. Bruter har fått kritik⁴³ för sin uppdelning i europeisk ”civic” identitet och europeisk ”cultural” identitet. Detta eftersom forskare menar på att de två uppdelningarna är alldeles för hårddragna och analytiska och att identiteters komplexitet egentligen inte kan klassificeras in i endast två modeller. Andra menar även på att människors identitet egentligen rymmer både en ”civic” identitet och en ”cultural” identitet och att det därför är svårt att skilja dem åt.⁴⁴

De kvalitativa studier som gjorts på människors identifikation med Europa har utgått från respondenters nationella identifikation för att sedan undersöka deras syn på Europa och den europeiska identiteten. Vanligen bortses det då från den eventuella lokala och regionala identifikation som kan finnas. Då det kan finnas stora olikheter mellan städer och regioner i samma land, både beträffande ekonomiska aspekter och politiska åsikter, men framförallt när det kommer till den lokala och regionala identifikationen är det av största vikt att även föra in personers lokala och regionala identitet i en kvalitativ studie som undersöker flernivåidentifikation. Detta för att studien ska bli så komplett som möjligt genom att innefatta alla fyra nivåerna. Då tidigare kvalitativ forskning inte har studerat identiteters innehåll och form till alla fyra nivåer: stad, region, nation och Europa, blir det därför en uppgift för denna studie. Viktigt att poängtera är även att det mesta av tidigare forskning gjordes då endast 15 länder var medlemmar i EU, vilket kan ha haft betydelse för hur respondenterna såg på Europa och på sin europeiska identifikation. Genom att EU har förändrats över tid kan det tänkas ha fått konsekvenser för synen på Europa år 2010, något som ytterligare öppnar upp för en ny och mer aktuell studie om flernivåidentifikation.

3 Metod

I det här avsnittet redogör jag för vilken metod jag använt mig av för att bäst kunna svara på frågeställningarna. Den första frågeställningen handlar om identiteters form och undersöker hur relationerna mellan de intervjuade katalanernas identifikation med sin stad (Barcelona), sin region (Katalonien), sin nation (Spanien) och Europa ser ut. I detta avsnitt är endast de

⁴² Berg & Hjerm 2010

⁴³ Duchesne 2008:401

⁴⁴ Dave 2004

intervjupersoner som har flernivåidentiteter intressanta. Den andra frågeställningen handlar om identiteters innehåll och undersöker om de intervjuade katalanerna använder sig av politiska eller kulturella begrepp när de talar om sin identifikation med respektive samhällsnivå. Jag för även en diskussion om urval samt beskriver tillvägagångssättet för insamlingen av intervjumaterialet.

3.1 Val av metod

Kvale⁴⁵ menar på att fördelen med samtalsintervjuer är att vi får en inblick i människors livsvärldar och synsätt eftersom vi kommer människor nära inpå livet. Trost⁴⁶ poängterar att vid samtalsintervjuer ska intervjuaren försöka förstå intervjupersonens känslor samt sätt att tänka och handla. För att studiens syfte ska kunna besvaras krävs det att katalanernas subjektiva tankar och känslor om sin identifikation med sin stad, region, nation och Europa kommer fram. Samtalsintervjuer är en metod som lämpar sig när forskaren vill studera människors subjektiva synsätt, värderingar och attityder till ett visst fenomen.⁴⁷ Istället för att undersöka hur ofta ett problem förekommer, så som vid enkätundersökningar, syftar samtalsintervjuer att söka svar på frågan *hur* ett visst fenomen framträder. En enkätundersökning hade i mitt fall inte besvarat studiens frågeställningar eftersom en sådan kvantitativ metod inte skulle ha fått mig att ta del av katalanernas egna synsätt, känsla av identifikation och åsikter. En enkätundersökning ger heller ingen möjlighet till uppföljningsfrågor, vilket är en fördel med samtalsintervjuer. Genom dessa uppföljningsfrågor lyckades jag skapa en djupare förståelse för varje enskild intervjupersons tankar. Petersson⁴⁸ menar på att identiteter inte kan kvantifieras, vägas och mätas utan att identitetsstudier kräver att man kommer ner på djupet, varvid en kvalitativ metod, i form av samtalsintervjuer, är ett lämpligt metodval. Eftersom spanjorer/katalaner är kända för att gestikulera mycket och prata med händerna blev samtalsintervjuer även det bästa metodvalet för att inte gå miste om viktiga uttryck där kroppsspråk varit förekommande.

3.1.1 Urval

Jag har valt regionen Katalonien som plats för att undersöka flernivåidentifikation. Om man vill finna personer som identifierar sig med flera samhällsnivåer är det lämpligt att välja ett land där flernivåidentifikation förekommer i stor utsträckning. Katalonien är en region med invånare som oftast har en stark regional identifikation. Samtidigt känner många katalaner

⁴⁵ Kvale 2009

⁴⁶ Trost 1997

⁴⁷ Esaiasson m.fl 2007:283

⁴⁸ Petersson 2003:42

även samhörighet med Spanien, vilket gör Katalonien till en intressant region för forskning om flernivåidentifikation. Jag valde att göra intervjuer med katalaner som bor i Kataloniens huvudstad, Barcelona. Att göra intervjuer just i Barcelona är intressant då det finns stora spänningar mellan Madrid och Barcelona. Dessa spänningar yttrar sig inte bara i fotbollslagen Real Madrid och FC Barcelonas desperata kamp om ligan, utan ligger betydligt djupare ner i politiska frågor. Till exempel proklamerar vissa katalanska partier för att Katalonien ska bli självständigt från Spanien och från Madrid.⁴⁹ Kataloniens historiska bakgrund som självständigt land och Francodiktaturens förtryck mot den katalanska kulturen och språket, har gjort att det finns en ovilja hos katalaner av att se Madrid som överhet. Att dessa spänningar finns mellan Katalonien- och Spaniens huvudstad gör att personer som bor i Barcelona kan lyfta fram intressanta åsikter om sin identifikation med sin stad, region, nation och Europa.

Jag har intervjuat tio stycken katalaner, sex män och fyra kvinnor, i åldrarna 18-58 år om de tankar och känslor de har om sin identifikation med sin stad, region, nation och Europa. Målet med intervjuerna var att höra så många olika åsikter som möjligt när det kom till identifikation med de fyra nivåerna, vilket var anledningen till att jag strävade efter en urvalsgrupp vald utifrån maximal variation över kön, ålder, bakgrund och utbildning. Jag har inte intervjuat någon som är äldre än 58 år. På grund av tidsbrist lyckades jag inte finna någon över 58 år som ville bli intervjuad. Jag är medveten om att inte intervju någon över 58 år kan ha lett till att jag gått miste om ytterligare intressanta tankar om personers identifikation med de fyra samhällsnivåerna. Då äldre personer även har levt större delen av sitt liv under Francodiktaturen hade det varit intressant att intervju någon över 58 år. Dock menar jag på att det delvis skulle beröra en annan fråga, nämligen hur identiteter påverkas av en förtryckarregim, något som jag inte ämnar undersöka i min studie. Då jag heller aldrig har haft för avsikt att generalisera hävdar jag att denna studie, genom intervjupersonernas olika bakgrund, har lyckats täcka in en mängd olika tankar om identifikation med respektive samhällsnivå. Genom detta anser jag att studien, trots ett åldersurval mellan 18-58 år, har bidragit med en djupare förståelse över hur katalaners identifikation kan relateras till varandra och huruvida de intervjuade katalanerna använder sig av politiska eller kulturella begrepp när de talar om sin identifikation med respektive samhällsnivå. Samtliga intervjupersoner skiljer sig helt åt när det kommer till ålder, bakgrund och utbildning. Det de har gemensamt är att de kallar sig själv för katalaner, dock innebär inte detta att alla *kände* sig katalanska. Gemensamt

⁴⁹ <http://www.solidaritatcatalana.cat/>

för intervjupersonerna är också att samtliga bor i Barcelona, dock är inte alla födda eller uppväxta i staden. Anledningen till att det blev just tio stycken intervjuer beror på att jag där tyckte att jag hade täckt in så många olika typer av åsikter och idéer om identifikation som möjligt. Ingen under 18 år har intervjuats eftersom ett barn inte är lika medveten om sin identifikation som en vuxen. Ett barns identitet är heller inte fullt utvecklad utan skapas under uppväxttiden⁵⁰.

3.1.2 Insamling av empiri

Samtliga intervjuer gjordes under åtta dagar i Barcelona. Vissa av intervjupersonerna hade bott i Barcelona hela sitt liv, medan andra var födda i någon annan region i Spanien för att senare ha flyttat till Barcelona. Jag kom i kontakt med intervjupersonerna genom snöbollsmetoden⁵¹, det vill säga genom att intervju mina bekantas bekanta. Intervjupersonerna tillfrågades först av mina bekanta om de skulle kunna tänka sig delta i min studie varvid jag senare ringde upp dem om de godkände sin medverkan. Fem intervjuer gjordes i intervjupersonernas hem, en intervju gjordes på ett kafé och de resterande fyra intervjuerna gjordes i den lägenhet jag bodde i under min dryga vecka i Barcelona. Intervjuerna tog mellan 30-40 min beroende på hur mycket intervjupersonen pratade. Allt material spelades in med diktafon för att underlätta översättningsarbetet. Intervjuguiden hade fyra teman eller nivåer: identifikation med Barcelona, med Katalonien, med Spanien och med Europa. Jag inledde intervjun med att låta intervjupersonen berätta om sin bakgrund och familjesituation för att på så vis öppna upp för ett djupare samtal, och avslutande intervjun med att fråga intervjupersonen om han ville tillägga något.⁵²

3.2 Metoddiskussion

I detta avsnitt diskuteras språkets betydelse vid samtalsintervjuer, tillvägagångssättet för att sammanställa intervjumaterialet, etiska överväganden samt en diskussion kring studiens reliabilitet, validitet och generaliserbarhet.

3.2.1 Intervjuer på spanska

Samtliga tio intervjuer fördes på spanska. Då både katalanska och spanska är officiella språk i Katalonien behärskar de flesta katalaner båda språken. I min studie tillfrågade jag varje intervjuperson om han eller hon hade svårigheter med att tala spanska. Ingen av de

⁵⁰ Giddens 2007:165

⁵¹ Esaiasson m.fl. 2007:216

⁵² Se Bilaga 1

intervjuade sa sig ha problem med att tala spanska, däremot hade två intervjupersoner svårighet att tala katalanska. Två stycken av de intervjuade hävdade dock att de föredrog att tala katalanska eftersom de genom detta respekterade sin kultur och historia, men att de inte hade något som helst problem med att tala spanska. Faktumet att jag inte är katalan och inte talar katalanska kan ha påverkat studiens resultat, men inte i en negativ riktning. Petersson⁵³ talar om att intervjuaren antingen kan ha ett inifrån- eller utifrånperspektiv och menar med detta att fenomen uppfattas olika beroende på om intervjuaren betraktar en process inifrån eller utifrån. Detta innebär dock inte enligt Petersson att en intervjuare med utifrånperspektiv ska känna att han inte kan sätta sig in i intervjupersonens berättelse. I fallet med min studie menar jag på att en person med utifrånperspektiv istället kan locka fram det utsagda och ”självlklara” för andra katalaner, något som en intervjuare med katalanskt ursprung inte hade uppmärksammat. Jag är medveten om att genom att inte kunna intervju personer som bara pratade katalanska kan jag ha gått miste om intressanta åsikter och tankar. Men eftersom vissa av intervjupersonerna ogillade Spanien tror jag att det var betydligt bättre att ha en svensk som intervjuare än en från exempelvis Madrid. Det är viktigt att intervjuaren lyssnar till vad intervjuperson vill säga, vad han inte vill säga och vad han inte kan säga utan hjälp.⁵⁴ I fallet med min studie uppstår ytterligare en viktig aspekt som intervjuaren måste behärska, nämligen språkkunskaper. Eftersom jag pratar flytande spanska har jag inga problem med att förstå, tala och översätta språket. Dock är spanska inte mitt modersmål men jag upplevde trots det inga språkproblem under intervjuerna eller i översättningsarbetet senare.

3.2.2 Transkribering av material

Det inspelade intervjumaterialet översattes och skrevs ned på svenska. Vid transkribering av intervjuerna valde jag en metod som Kvale kallar för meningskoncentrering⁵⁵ som innebär att intervjupersonens yttringar dras samman till kortare meningar. Långa yttringar pressas således ihop till kortare där huvudbetydelsen kvarstår. Pausar, skratt och suckar har skrivits in i översättningen för att inte gå miste om viktig information som annars inte hade kommit fram i den översatta texten. Eftersom spanskan innehåller många utfyllnadsord som egentligen inte betyder något utan mer visar på att intervjupersonen tänker (exempel pues, venga, bueno) blev meningskoncentrering en bra metod att använda då dessa ord saknar en exakt svensk översättning.

⁵³ Petersson 2003

⁵⁴ Kvale 2009

⁵⁵ Kvale 2009:221

ANALYSSCHEMA

Nivå	Identifikation med (+/-)	Identiteters innehåll ”Civic” identitet	Identiteters innehåll ”Cultural” identitet
<i>Lokal nivå</i>			
<i>Regional nivå</i>			
<i>Nationell nivå</i>			
<i>Supranationell nivå</i>			

Analysschemat fastställde huruvida respondenterna identifierade sig med sin stad, region, nation och Europa. Samtidigt registrerade det även identiteternas innehåll då individers beskrivning av sin identifikation med respektive samhällsnivå delades in i ”civic” och ”cultural” begreppen. Typiska kulturella begrepp är exempelvis: gemenskap med andra människor, kultur och geografiska gränser. Typiska politiska begrepp är exempelvis: institutioner, administration och lagar. Efter analyschemats första uppdelning, kategoriserades varje intervjuperson in i den identitetsform som bäst representerade honom. De identitetsformer som användes var: ”cross-cutting” identiteter, ”the Russian doll model” samt the ”marble cake model”.

3.2.3 Etiska överväganden

För att skydda individer när forskning bedrivs finns det fyra stycken allmänna regler som ska följas. Dessa är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet.⁵⁶ För att följa informationskravet i min studie berättade jag om syftet med intervjuerna och att det är en C-uppsats i Europakunskap vid Göteborgs Universitet som ska skrivas. Viktigt var också att nämna att uppsatsen skrivs på svenska, vilket medför att intervjupersonerna inte kommer ha möjlighet att läsa hela studien när den är färdigställd. Samtyckeskravet uppnåddes genom att jag informerade intervjupersonerna om att deras deltagande var frivilligt och att de hade rätt att avbryta sin medverkan om de så ville. För att följa konfidentialitetskravet förvaras intervjupersonernas personuppgifter (det inspelade, transkriberade och översatta materialet) på ett säkert sätt så att obehöriga inte kan ta del av dem. Intervjupersonerna blev upplysta om att de kunde anonymiseras om de så ville. Nyttjandekravet följs genom att de uppgifter jag samlat in om intervjupersonerna endast

⁵⁶ Vetenskapsrådet; Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning

kommer användas i forskningsändamål. Eftersom jag inte har möjlighet att översätta hela min C-uppsats till spanska så att intervjupersonerna kan läsa den, har jag istället erbjudit dem en översättning av min studies slutsatser.

3.2.4 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

För att reliabiliteten i en studie ska vara god krävs det en frånvaro av osystematiska fel, det vill säga fel som uppstått vid själva datainsamlingen. Sådana slarvfel kan exempelvis vara otydliga anteckningar⁵⁷, svårigheter att höra det inspelade materialet på diktafonen, samt i mitt fall, även översättningsfel. Allt detta ger en studie med dålig tillförlitlighet. Under de tio intervjuer jag gjorde använde jag mig av en väl fungerande diktafon. Jag förde även lite anteckningar för att inte gå miste om viktiga kroppsspråk eller om exempelvis intervjupersonen sa något med ironi i rösten, något som inte skulle ha registrerats via en diktafon. Dock förlitade jag mig mestadels på diktafonen för att hela tiden ha ögonkontakt med intervjupersonerna och därav vara fullt delaktig i deras berättelser. Eftersom samtliga intervjuer gjordes i lugna miljöer hade jag inga problem med ljudkvalitén på intervjumaterialet, vilket ökar studiens reliabilitet. Jag försäkrade mig om att samtliga intervjupersoner inte hade svårigheter att tala spanska. Om de istället hade kämpat med att översätta från katalanska till spanska skulle de inte ha kunnat uttrycka sig helt fritt, vilket då hade sänkt studiens reliabilitet. När intervjumaterial ska översättas till ett annat språk, som i mitt fall, är det väldigt viktigt att intervjuaren lyssnar flera gånger på det inspelade materialet för att inte göra några översättningsfel. Jag har bearbetat intervjumaterialet noggrant genom att lyssna igenom varje intervju flera gånger för att översättningen ska bli så korrekt som möjligt. Även om jag talar flytande spanska, så är översättning en konst i sig som kräver mycket övning. Jag har denna termin läst kursen ”Spanska, översättningens teori och praktik, 7,5 hp” för att bättre behärska översättande.

För att validiteten ska vara god krävs det att studien mäter det den avser att mäta.⁵⁸ Det ska således finnas en överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationell indikator. I min studie har jag undersökt hur relationerna mellan katalaners identifikation med sin stad, region, nation och Europa ser ut samt studerat vilka begrepp (kulturella eller politiska) som katalanerna använde sig av när de talade om sin identifikation med respektive samhällsnivå. För att besvara studiens syfte och ha en god validitet, använde jag mig av samtalsintervjuer. Genom den metoden har jag fått tillgång till intervjupersonernas subjektiva tankar och känslor

⁵⁷ Esaiasson m.fl 2007:70

⁵⁸ Kvale 2009:264

om sin identifikation med respektive samhällsnivå, något som inte hade registrerats med kvantitativa metoder, till exempel enkätundersökningar. Min studie har inte som mål att generalisera, detta eftersom jag endast har intervjuat tio personer, ett antal som inte kan sägas vara representativt för alla katalaner. Istället kan denna teoriutvecklande studie användas för framtida studier av andra minoritetsgrupper. Det min studie vill bidra med är att lyfta fram så många olika tankar om identifikation som möjligt som katalaner kan ha, därför strävade jag efter ett maximalt urval över kön, ålder och bakgrund.

4 Resultatredovisning och Analys

Resultatredovisningen och analysen delas upp i två delar: den första delen besvarar min första frågeställning om identiteters form, nämligen hur de intervjuade katalanernas identifikation med sin stad, region, nation och Europa relateras till varandra. Del två besvarar min andra frågeställning och koncentrerar sig således på identiteters innehåll och undersöker om de intervjuade katalanerna använde sig av politiska eller kulturella begrepp när de talade om sin identifikation med respektive samhällsnivå.

Jag kommer använda mig av termen ”barcelonés” eller ”barcelonésa” (beroende på om respondenten är man eller kvinna). Det är ett begrepp spanjorer använder sig av för att beskriva att en person kommer från Barcelona. På svenska skulle barcelonés/a översättas till barcelonabo, ett begrepp jag ogillar då det skulle innebära att en person endast kan vara barcelonabo om han eller hon faktiskt bor i Barcelona. I min studie kommer jag dock tillskriva begreppet ”barcelonés/a” en djupare betydelse, nämligen att en person kan *känna* sig barcelonés/a, så som vi exempelvis kan känna oss svenska. Att *känna* sig barcelonés/a innebär att en person identifierar sig med staden Barcelona och känner samhörighet med alla andra människor i staden. Att säga att en person känner sig som en barcelonabo är därför missvisande, då det endast betyder att han känner att han bor i Barcelona. Jag har därför bestämt mig för att behålla spanjorens ord ”barcelonés/a” för att därför undvika missförstånd och förvirring.

4.1 Identiteters form

I detta stycke kommer min första frågeställning besvaras, nämligen hur de intervjuade katalanernas identifikation med sin stad, region, nation och Europa relateras till varandra. Respondenternas identifikation med de fyra samhällsnivåerna har kategoriserats in i den identitetsform som bäst beskriver deras flernivåidentifikation. De identitetsformer som används är ”the Russian doll model”, ”cross-cutting” identiteter samt ”the marble cake

model”. Två av intervjupersonerna hade exklusiva identiteter och saknade därför en flernivåidentifikation. Dessa personer kan inte kategoriseras in i någon av dessa tre modeller, utan deras identifikation med en samhällsnivå redovisas istället i avsnittet om identiteters innehåll.

4.1.1 “The Russian doll model”

Frede, 24 år, sa att han inte identifierade sig med Barcelona, utan istället med Tarragona som är en annan stad i Katalonien. Tarragona var nämligen Fredes födelse- och uppväxtstad. Även om Frede inte identifierar sig med Barcelona utan med en annan stad i Katalonien så är hans flernivåidentifikation ett tydligt exempel på ”the Russian doll model”. Trots att Frede hade bott i Barcelona i 6 år kände han sig inte barcelonés och skulle heller inte vilja känna sig det.

”Nej, jag skulle inte vilja känna mig barcelonés. Som jag sa till dig tidigare, även om man har bott på ett ställe en längre tid, så är man från det stället där man hade sin uppväxt. Om jag skulle känna mig barcelonés skulle det innebära att jag förlorar mina rötter, vilket gör att jag inte vill känna mig barcelonés.”

Fredes identiteter är relaterade till varandra som ”the Russian doll model” eftersom han tror att om han tillåter sig att identifiera sig med Barcelona så kommer det att innebära att hans identifikation med Tarragona försvinner. ”The Russian doll model”, som Risse använder sig av i sina studier om flernivåidentifikation, innebär att om det sker en förändring i ett identitetslager så kommer det även ske förändringar i de andra identitetslagren likt en dominoeffekt. Detta eftersom individens identifikation med respektive samhällsnivå är integrerade med varandra. Frede uppfattar här att om han skulle känna samhörighet med Barcelona skulle den identiteten hota hans identifikation med Tarragona. Medrano & Gutiérrez beskriver i sin studie om flernivåidentifikation i Spanien att flernivåidentiteter kan vara inkompatibla med varandra. Det sker om individen tror att flera olika identiteter inte kan samverka vilket då gör att den identitet som uppfattas som hotande kommer tryckas undan och försvinna, något som innebär att individen, i det här fallet Frede, inte längre identifierar sig med den nivån. Frede beskriver vidare att han starkt identifierar sig med Katalonien som han ser som sitt land. Han berättar att han även ser sig själv som spanjor, fast att han känner sig mer katalansk än spansk. Frede har inget problem att rangordna sin identifikation med varje samhällsnivå, han kan säga att han känner starkare samhörighet med en nivå (Tarragona, Katalonien) och identifierar sig svagare med en annan nivå (Spanien). Detta är ett av kriterierna för ”the Russian doll model”, nämligen att identiteterna till varje samhällsnivå delas upp hierarkiskt där kärnan i den ryska matruska dockan avser den nivå som individen

känner starkast samhörighet med. Frede lyfter fram att han även känner sig europeisk då han menar på att Europa har lyckats separera tvånget av att behöva välja varifrån man kommer.

”Många människor som föds och växer upp här i Katalonien blir trötta på att människor frågar: Vad är du för något? Är du katalan? Är du spansk? Är du separatist? Är du humanist? Vad är du?! Att då kunna kontra och bara säga: Jag är europé och så är det med det, är väldigt skönt.”

Även om Frede inte känner sig lika starkt europeisk som katalansk, visar hans citat på hur hans identifikation med Europa fyller en funktion, nämligen att han ibland slipper välja varifrån han kommer, något som han uppfattar som bra. Frede berättar att faktumet att han känner sig katalan inte utesluter att han kan känna samhörighet med ett annat land. I Fredes fall är hans identifikation med Tarragona, Katalonien, Spanien och Europa fullkomligt förenliga med varandra. Medrano & Gutiérrez uppmärksammade i sin studie om flernivåidentifikation att den europeiska identiteten i Spanien har formats på ett mycket positivt sätt så att den inte hotar den nationella och de regionala identiteterna, något som Fredes berättelse styrker.

Jordi, 33 år, känner sig starkt barcelonés och identifierar sig även mycket med Katalonien och med Europa. Spanien däremot beskriver han som ett fiasko, ett land som endast vänder regioner mot varandra så att de kommer i osämja. Jordi poängterar dock att han inte alltid haft negativa tankar om Spanien.

”I början när jag var ung, runt 20 år, så hade jag inget som helst problem med att kalla mig själv för spanjor. Men efter den åldern så upptäckte jag att det inte kändes rätt...”

Jordi hade en spansk identitet som senare föll bort när han började se Spanien utifrån ett mer negativt synsätt. Eftersom Jordis spanska identitet inte fyllde en funktion tryckte de andra identiteterna bort den. Detta stämmer överens med Medrano & Gutiérrez resultat beträffande ”the Russian doll model” i Spanien; om en identitet upplevs som hotande kommer de andra identiteterna att trycka undan den. Jordis identiteter är staplade i varandra, där kärnan som han identifierar sig starkast med, är Barcelona, som är staplad i hans regionala identitet som i sin tur är staplad i hans europeiska identitet som är svagast. Jordi rangordnar, liksom Frede, sina identiteter och säger att han känner sig mer europeisk än spansk och till och med mer fransk än spansk (för franska språket påminner och katalanska). Denna hierarkiska uppdelning av identiteter visar på hur Jordis identifikation med olika samhällsnivåer verkligen staplas i

varandra likt en rysk matruska docka. Jordi visar, liksom Frede, hur alla hans identiteter är kompatibla med varandra och fyller en funktion, vilket identiteter i ”the Russian doll model” gör. Som nämnts ovan visade Medrano & Gutiérrez på hur den europeiska identiteten hos spanjorer är fullt kompatibel med deras regionala och nationella identitet, något som Jordis citat nedan styrker.

”Jag tycker det är hälsosamt att känna sig europeisk. Det kommer ett ögonblick, jag vet att detta låter väldigt fantasifullt, men tänk att vi åker på en resa ut i rymden och så hittar vi liv på en annan planet. Här ute kommer vi även känna oss som jordbor, eftersom det är en nödvändighet att känna att man hör samman med några andra, hur långt borta dessa andra än finns.”

Esther, 47 år, identifierar sig med Spanien och Europa. Hon säger att hon känner sig betydligt mer spansk än katalansk och hävdar att om hon hade bott i en annan region än Katalonien, till exempel Baskien eller Galicien, så hade hon ändå känt sig mer spansk än baskisk respektive galicisk. Esther anser dock att hon är katalanska för att hon föddes i Katalonien, men att hon däremot inte känner sig katalansk. Esther identifikation med Europa är svag och är det identitetslager som ligger längst bort från kärnan, som är Spanien i ”the Russian doll model”. Esthers två identiteter är rangordnade hierarkiskt och därför staplade i varandra.

Aissa, 26 år, identifierar sig starkt med Barcelona och med Katalonien. Hon säger att hon känner sig mer katalansk än spansk eftersom hon är omgiven av mer katalaner än spanjorer och för att hon bor i en stad som är mer katalansk än spansk. Aissa nämner att om hon skulle flytta någon annanstans skulle hennes rötter få henne att vända tillbaka till Barcelona igen. Hon säger också att det skulle vara väldigt svårt om hon skulle tvingas lämna staden. Aissa visar här på hur hon rangordnat sina identiteter likt en rysk matruska docka. Hon lyfter fram att hennes rötter skulle kalla tillbaka henne till sin stad, inte till Katalonien eller till Spanien, och visar då på att det är Barcelona som hon starkast identifierar sig med. Barcelona är således kärnan i ”the Russian doll model”, som är staplad i hennes identifikation med Katalonien som i sin tur är staplad i identifikationen med Spanien. Vid frågan om hon känner sig europeisk tänker hon under några sekunder och svarar att hon nog bara hört ordet europé några gånger. Hon hävdar dock att hon nog känner sig europeisk eftersom Spanien och Katalonien är en del av Europa. Aissas identifikation med Europa är väldigt svag och är det identitetslager som befinner sig längst bort från kärnan i ”the Russian doll model”.

4.1.2 ”Cross-cutting” identiteter

Sonia, 24 år, identifierar sig med Barcelona, Katalonien och Spanien. Hon berättar att det känns som om människor i Katalonien måste bestämma sig för om de antingen kommer från Spanien eller Katalonien. Sonia tycker inte att det behöver vara så, utan att de båda identiteterna istället kan komplettera varandra. Sonias identiteter är relaterade till varandra genom en ”cross-cutting” relation vilket innebär att hennes identifikation med sin stad, region och nation överlappar varandra utan att vara integrerade. ”Cross-cutting” identiteter innebär att en person exempelvis kan identifiera sig med sin region utan att dess identifikation med nationen förändras. Den regionala och nationella identiteten varken påverkar eller konkurrerar ut varandra, vilket visas i Sonias fall om att hon inte behöver välja om hon är spansk eller katalansk. Hennes identiteter är inte uppdelade hierarkiskt som ”the Russian doll model” eftersom Sonia känner sig olika mycket barcelonésa, spanjorska och katalanska beroende på situationen.

”Vissa gånger känner jag mig väldigt katalansk och andra gånger känner jag mig inte alls katalansk eftersom att vara katalan innebär automatiskt att man ska stödja den politik som finns i Katalonien om självständighet och så...”

Sonia vill inte att Katalonien ska bli självständigt och säger att ordet katalan ibland associeras med en person som vill det, vilket gör att hon ibland inte känner sig katalansk. Personer med ”cross-cutting” identiteter identifierar sig olika mycket med de fyra samhällsnivåerna beroende på situationen. Vid ett visst tillfälle kan Sonia känna sig extra spansk, för att vid en annan tidpunkt istället identifiera sig mer med Katalonien. Detta är möjligt eftersom identiteterna i en ”cross-cutting” relation inte är sammanvävda med varandra som i ”the Russian doll model” och som i ”the marble cake model”, något som gör att de inte påverkar varandra på lika sätt. En person med ”cross-cutting” relationer identifierar identiteter emellan plockar helt enkelt fram den identitet som bäst lämpar sig vid en given tidpunkt, vilket visas i Sonias citat nedan.

”Om jag till exempel möter en person från Madrid som kritiserar Katalonien så försvarar jag Katalonien och känner mig mer katalansk. Men om jag istället umgås med en katalan som börjar säga saker mot Spanien så försvarar jag Spanien istället. Jag menar, vi upphör ju inte att vara spanjorer bara för att vi bor i Katalonien.”

Även detta citat från Sonia visar på hur hon ibland identifierar sig mindre eller mer med en samhällsnivå beroende på situationen, något som karakteriserar ”cross-cutting” identiteter.

Jorge, 51 år, identifierar sig med Katalonien och Spanien. Han nämner att han känner sig lika mycket spansk som katalansk men att han kände sig extra mycket spansk när Spanien vann fotbolls-VM i somras. Jorge har en ”cross-cutting” relation mellan sin katalanska och spanska identitet, där han vid olika situationer känner sig mer katalansk än spansk och vice versa. Han berättar om katalaner som helt plötsligt visade för omgivningen att de identifierade sig med Spanien efter vinsten i fotbolls-VM.

”När Spanien vann fotbolls-VM var det flera människor här i Katalonien som satte upp spanska flaggan på balkongen, något som de aldrig hade haft förr. De lät den även hänga kvar under några veckor och sen plockade de ner den.”

Detta visar på hur inte bara Jorge har ”cross-cutting” identiteter där han beroende på situationen känner sig mer katalansk eller spansk. Istället verkar fler katalaner ha utvecklat en ”cross-cutting” relation mellan sin spanska och katalanska identitet och visar på att de kan vara fullkomligt kompatibla med varandra. Jorge poängterar att det egentligen inte spelar någon roll om katalaner inte känner sig spanska, för lagen säger att de är spanjorer och det kan ingen göra någonting åt. Jorge menar därför på att det inte är någon idé att försöka motarbeta sin spanska identitet eftersom alla katalaner ändå är spanjorer.

4.1.3 “The marble cake model”

Charo, 58 år, identifierar sig med alla fyra samhällsnivåer. Hon berättar att hon inte vet vad som skulle karakterisera en barcelonés, katalan, spanjor eller europé men att hon fullkomligt känner att hon kan identifiera sig med dessa människor.

”Förutom att jag är katalanska är jag även spanjorska. Men jag skulle inte kunna säga att jag känner mig mer katalansk än spansk för jag är ju också spanjorska.”

Eftersom Charo inte delar upp sina identiteter hierarkiskt relateras de inte till varandra som i ”the Russian doll model”. Charos identitetslager har blandats upp i varandra så att hon känner sig mycket av allt och därför inte kan rangordna sina identiteter. I ”the marble cake model” ses identiteter som så uppblandade i varandra att det inte går att dela upp dem i olika identitetslager som ”the Russian doll model” gör. Istället influerar ständigt alla identitetslager varandra, något som vi kan vara medvetna eller omedvetna om. Charo berättar att hon känner sig spansk och är stolt över att vara spanjorska trots att Spanien just nu har ekonomiska problem. Detta visar på att Charo inte har ”cross-cutting” identiteter eftersom hennes

identitetslager inte är kontextbundna. Charos identiteter ändras således inte beroende på vilken situation hon är i utan hon känner sig lika mycket barcelonésa, katalanska, spanjorska och europé hela tiden, oavsett yttre omständigheter. En ”cross-cutting” relation mellan regional och nationell identitet är en sådan där människor identifierar sig starkare med sin region än med Spanien, och vice versa, beroende på situationen. I Charos fall skulle Spaniens ekonomiska situation, som hon mycket skyller på de spanska politikerna, ha fått henne att känna sig mindre spansk om hennes identiteter haft en ”cross-cutting” relation. Det gör hon däremot inte vilket beror på att hennes fyra identitetslager är så uppblandade i varandra att hon inte skiljer dem åt.

José Luis, 55 år, identifierar sig med Katalonien och säger att han inte vet om han identifierar sig med Barcelona. Han nämner att han inte vet vad som skulle karakterisera en barcelonés och att han därav inte vet om han har en lokal identitet eller inte. En person vars identiteter relateras till varandra som ”the marble cake model” behöver inte vara medveten om att hans regionala identitet exempelvis innehåller spår av den lokala identiteten. Detta eftersom identiteterna är så sammanvävda att personen kan få svårigheter att separera dem från varandra, som i José Luis fall. Hans regionala identitet kan innehålla mer spår av hans lokala identitet än han vet om. José Luis är född och uppvuxen i Barcelona och säger att han tycker mycket om staden, att han har sina rötter där och att den har format honom till den person han är idag. Trots detta är han inte helt övertygad om han ens identifierar sig med Barcelona. José Luis identifikation med Barcelona har blandats upp med hans regionala identitet så till den grad att han inte kan separera dem. Det visar på att hans identiteter är relaterade till varandra som ”the marble cake model” där de är så uppblandade i varandra att det inte går att skilja dem åt.

4.2 Identiteters innehåll

I detta stycke kommer jag besvara min andra frågeställning som handlar om identiteters innehåll, det vill säga om de intervjuade katalanerna använde sig av politiska eller kulturella begrepp när de talade om sin identifikation med respektive samhällsnivå. Jag har delat upp avsnittet i fyra stycken: identiteters lokala innehåll, identiteters regionala innehåll, identiteters nationella innehåll samt identiteters supranationella innehåll.

4.2.1 Identiteters lokala innehåll

Sonia talar om Barcelona som en plats där olika kulturer och människor möts och känner att hon kan identifiera sig väl med människorna i staden. Enligt Bruter rymmer ”cultural” identiteten individers känsla av att tillhöra en viss grupp där personerna i gruppen delar någonting gemensamt, exempelvis samma kultur, religion, värderingar eller normer. För Sonia är denna grupp barcelonéserna, som hon karakteriserar som ett öppet och tolerant folk, och är den grupp som hon känner sig del av. Aissa beskriver, liksom Sonia, Barcelona som en kulturell plats, men också en stad där det finns mycket fest. Aissa nämner att hon tror att barcelonéserna är lite egna av sig och att de kan ha svårt att umgås med spanjorer/katalaner som kommer utanför Barcelona. Detta citat visar hur Aissa ser barcelonéserna som en egen grupp som hon är medlem av. Aissa har liksom Sonia en lokal ”cultural” identitet eftersom hon känner gemenskap med andra barcelonésers och identifierar sig mer med personerna inne i gruppen (Barcelona) än de utanför (människor som bor utanför Barcelona). Charo lyfter fram att hon identifierar sig fullkomligt med alla människor i Barcelona och att staden lockar dit många människor. Att Charo lyfter fram att det just är barcelonéserna hon identifierar sig med och inte de politiska institutionerna i staden visar på att även hon har en lokal ”cultural” identitet. Jordi var den enda av intervjupersonerna som hade en lokal ”civic” identitet. Han beskriver inte Barcelona som en gemenskap där han känner samhörighet med folket i staden, vilket tidigare personer gjorde. Istället lyfter han fram mer politiska aspekter i sin identifikation med staden.

”Barcelona är Kataloniens huvudstad. Majoriteten av alla stora företag finns i Barcelona och här finns också Kataloniens administration. Olympiska spelen som hölls här 1992 gjorde staden mycket berömd. Här finns också mycket industri, som exempelvis bilindustri.”

En person med ”civic” identitet identifierar sig med en politisk struktur vars lagar, regler och rättigheter influerar ens dagliga liv. Istället för att identifiera sig med andra barcelonésers, säger Jordi att han identifierar sig med Barcelona som stad och att det som finns i staden influerar hans vardag. Detta är något som är typiskt för en person med en ”civic” identitet, nämligen att tala om sin identifikation med hänvisning till politiska aspekter som påverkar personens dagliga liv.

4.2.2 Identitetens regionala innehåll

Roger, 28 år, känner sig katalansk eftersom hans kultur är katalansk och för han har sina rötter i Katalonien. Frede beskriver Katalonien som ett land med mycket kultur, historia och traditioner.

”Jag tror att förutom att det (Katalonien) är ett land så är det en känsla. Jag tänker på när det kommer till samma värderingar, moral och etik...” – Frede

Roger, liksom Frede, har en regional ”cultural” identitet där de båda lyfter fram att de som bor i Katalonien delar någonting gemensamt. Roger säger att denna samhörighet katalaner emellan beror på att de delar en kultur, vilket Frede också är inne på. Frede tillägger dock att katalaner även har samma värderingar, moral och etik. Enligt Bruter har en person en ”cultural” identitet om han identifierar sig med andra människor för att de exempelvis delar samma normer, åsikter och värderingar.

Jordi talar om Katalonien som en plats där det finns allt, både stränder och berg. Han berättar att han tycker mentaliteten som finns i Katalonien skiljer sig från övriga Spanien.

”Det första jag kommer att tänka på är ett folk som är mycket trevligt och hårt arbetande och att vi inte oroar oss så mycket här. Vi är också ett folk som försöker mycket, vi vill lära oss! Även om inte alla här talar så bra engelska så försöker vi verkligen, vi anstränger oss för att göra det. Vi är inte som andra som kan säga ”jag förstår inte engelska, du får prata med någon annan!”

Jordi talar, liksom Frede, om att katalaner är en grupp som delar någonting gemensamt. Medan Frede poängterar att katalaner delar samma värderingar, moral och etik, lyfter Jordi i likhet fram den speciella katalanska mentaliteten. Jordi säger att katalaner inte är som andra spanjorer, utan att de bildar en egen grupp som han identifierar sig med. Enligt Bruter har en individ en ”cultural” identitet om han identifierar sig mer med personerna inom gruppen än de utanför. I Jordis fall blir detta påtagligt, då han inte alls identifierar sig med Spanien.

”Här i Katalonien är vi vana vid att ge och ta lika mycket. Däremot i större delen av Spanien tar man utan att ge tillbaka. Självklart krockar den typen av mentalitet mycket med mentaliteten här. Här arbetar vi hårt medan Spaniens folk går omkring som Don Quijote och tror de är bäst på allt...”

Aissa talar om Katalonien som ett stort territorium med flera provinser. Hon beskriver även enligt henne det vackra katalanska landskapet med kust mot Medelhavet och lyfter fram de

städer i Katalonien som hon tycker bäst om. Aissa talar om geografien när hon beskriver sin identifikation med Katalonien. En person med en europeisk "cultural" identitet ska enligt Bruter tala om Europa som en kontinent som sträcker sig från Atlanten till Uralbergen, medan en person med europeisk "civic" identitet skulle referera till EU. Detta tyder på att personer som använder sig av geografiska begrepp när de talar om sin identifikation, så som Aissa, har en regional "cultural" identitet. Aissas identifikation med Katalonien bottnar delvis i en territoriell samhörighet, det vill säga en gemenskapskänsla med de människor som bor i Katalonien, dock lyfter hon även fram det katalanska språket som viktigt för katalanerna. Aissa berättar att när katalaner pratar spanska talar de med en kraftig katalansk accent som skiljer sig mycket från den spanska som exempelvis talas i Andalusien. Aissa visar här på språkets betydelse för att identifiera sig med andra. Enligt Bruter kan en "cultural" identitet karakteriseras av att personen identifierar sig med andra människor för att de talar ett gemensamt språk, som i Aissas fall.

Charo talar liksom tidigare intervjupersoner om Kataloniens landskap och städer som hon tycker är vackra. Intressant är också att hon lyfter fram en speciell dans och typisk katalansk mat som är berömd i Katalonien.

"Vi har ju Sardanan som är en dans som man dansar i en stor cirkel och de som dansar håller om varandras axlar. Det är väldigt vackert och typiskt för Katalonien. Och sen har ju vi ju pan amb tomaca (tomatbröd) som är något väldigt enkelt och speciellt för regionen."

Charo identifierar sig med andra katalaner för de är en grupp som delar en speciell kultur, där dansen Sardanan och katalanska maträtter ingår. Charo känner sig en del av den gruppen vilket tyder på att även hon har en regional "cultural" identitet.

Sonia tar in den geografiska aspekten och säger att Katalonien är en del av Spanien, vilket tyder på att hon har en regional "cultural" identitet. Dock lyfter Sonia även fram att Katalonien skiljer sig från Spanien när det kommer till styrelsesätt, vilket tyder på att hon även har en regional "civic" identitet, då hon refererar till politiska institutioner. I Sonias fall verkar hennes regionala "cultural" identitet och regionala "civic" identitet ha lika stort utrymme, vilket gör att de samexisterar hos henne. Bruter har fått kritik för att dela upp människors identiteter i "civic" och "cultural" identiteter eftersom forskare menar på att dessa båda identiteter existerar parallellt hos varje individ och inte kan delas upp. I Sonias fall

framkommer problematiken av att fastställa huruvida en person har en "cultural" identitet eller "civic" identitet, något som inte alla gånger är möjligt.

4.2.3 Identiteters nationella innehåll

Frede talar om Spanien som ett multikulturellt land och säger att man måste respektera de olika regionerna och dess kultur och förstå att människor i Spanien är olika. Frede menar att det egentligen inte finns något som karakteriserar en spanjor eftersom exempelvis baskerna och de från Galicien skiljer sig från andalusierna. Trots att spanjorer enligt Frede skiljer sig mycket åt kan han identifiera sig med andra människor i Spanien. Även fast de är olika har de någonting gemensamt, nämligen att de alla är spanjorer. Frede har en nationell "cultural" identitet eftersom han identifierar sig med en grupp människor som delar någonting gemensamt. I Fredes fall är det den spanska etniciteten som binder ihop dessa människor till en grupp som han kan identifiera sig med. Sonia säger att hon identifierar sig med Spanien för det är hennes land. Hon känner sig katalansk men nämner att det inte skulle spela någon roll om hon bodde i Galicien, Katalonien eller Andalusien, hon skulle ändå känna sig lika mycket spansk. Sonias identifikation med Spanien bottnar dels i en territoriell samhörighet, det vill säga att alla människor som bor i Spanien är spanjorer, men också likt Frede i den spanska etniciteten som för ihop spanjorerna till en grupp. Sonia har därför en nationell "cultural" identitet eftersom hon känner sig del av den spanska gruppen. Charo talar om den spanska kulturen, till exempel dansen flamenco, som har gjort att Spanien blivit berömt. Hon talar även väl om en speciell sång som sjungs i kyrkorna på Mallorca (El canto de la Sibila). För Charo verkar det vara den spanska kulturen som binder ihop spanjorerna, vilket visar på att också hon har en nationell "cultural" identitet. Abel, 18 år, säger att han känner sig spansk och inte katalansk eftersom han pratar mer spanska än katalanska. För honom är det språket som är avgörande om han identifierar sig med Katalonien eller Spanien. Abel har en nationell "cultural" identitet som beror på att han känner samhörighet med de människor som talar samma språk som han själv gör, det vill säga spanska. Även Esther är inne på samma sak när hon talar om sin identifikation med Spanien. Hon föredrar liksom Abel att tala spanska och identifierar sig därför mer med Spanien och spanjorer eftersom de delar hennes språk. Hennes nationella "cultural" identitet bottnar således, liksom Abels, i en identifikation med människor som talar spanska.

4.2.4 Identiteters supranationella innehåll

Aissa säger att hon känner sig europeisk eftersom Katalonien och Spanien är en del av Europa. Hon beskriver Europa som en stor kontinent där det finns många språk och kulturer.

Trots de olikheter som finns människor emellan i Europa känner Aissa sig ändå europeisk. Detta eftersom hon känner sig del av en grupp människor som alla har någonting gemensamt, de befinner sig på samma territoriella område, vilket är Europas kontinent. Aissa har därför en europeisk ”cultural” identitet eftersom hon känner att hon hör samman med gruppen européer. På frågan hur det kommer sig att Charo känner sig europeisk börjar hon, till skillnad från Aissa, direkt tala om EU.

”Jag tror att anledningen till att vi är med i EU är att länder ska kunna hjälpa varandra, till exempel att idag så är det vår tur att ta och imorgon blir det istället vår tur att ge.”

Charo fortsätter berätta om fördelen för Spanien med att vara med i EU eftersom hon tror att unionen kan hjälpa Spanien ur den ekonomiska krisen. Till skillnad från Aissa, talar Charo inte om att hon identifierar sig med Europas folk. Istället är det en politisk struktur, Europeiska Unionen, som hon identifierar sig med vars lagar, regler och rättigheter influerar hennes dagliga liv. Enligt Bruter refererar en person med europeisk ”civic” identitet först till EU när han talar om sin identifikation med Europa, vilket gör att Charo har en europeisk ”civic” identitet. Esther säger att hon känner sig europeisk eftersom det nu finns möjlighet att resa med endast ID-kort. Hon säger däremot att hon inte kan identifiera sig med andra människor i Europa eftersom de inte har någonting gemensamt. Detta visar tydligt uppdelningen mellan en europeisk ”civic” identitet, som Esther har, och en europeisk ”cultural” identitet. Esther identifierar sig inte med andra européer vilket gör att hon inte har en europeisk ”cultural” identitet. Däremot känner hon sig europé för att hon kan utnyttja de rättigheter som Spaniens medlemskap i EU har gett henne. Någonting intressant som uppmärksammades hos flera intervjupersoner var att de använde begreppen ”Europa” och ”EU” synonymt när de talade om sin identifikation med Europa.

”Allvarligt talat tror jag att Europa är framtiden... Men det som händer just nu med Europa är samma sak som händer med Spanien. De som har lite pengar vill ha mer och sen händer det som hände med Grekland, att det inte fungerar. I början var det en mycket bra idé med Europa men senare har det inte gått bra.” – Jordi

Frede talar om Europa som en stor konstruktion som har bidragit till att skapa tillit och förtroende mellan européer. Han tillägger att Europa har hjälpt till så att gammal osämja mellan fransmän, tyskar och engelsmän inte längre finns. Frede säger också att Europa har hjälpt till att utveckla ekonomin och socialsystemet för länderna och att människor i Europa nu är mer öppna för nya kulturer. Frede gör i likhet med Jordi ingen distinktion mellan

”Europa” och ”EU utan talar om Europa som en konstruktion som har bidragit till att hjälpa européer. På frågan om Frede känner sig europeisk svarar han: ”Ja det gör jag! Kanske beror det på hela idén med Europa, att den har löst många problem under sina 60 år.” Enligt Bruters studie gjord på fokusgrupper från Nederländerna, Frankrike och Storbritannien tenderade intervjupersonerna att främst tänka på Europa ur ett politiskt perspektiv genom att hänvisa till EU, det vill säga de flesta hade en europeisk ”civic” identitet. Jordi och Frede hade båda en mycket stark europeisk ”civic” identitet. Den var så pass stark att begreppen ”Europa” och ”EU” hade flutit ihop och betydde samma sak för intervjupersonerna.

”Jag tycker alla borde känna sig europeiska eftersom Europa är en konstruktion som gynnat fredsskapande mellan länderna. Att vara emot Europa tror jag är ett stort steg tillbaka och jag tycker alla bör stödja Europas konstruktion och inte försöka bromsa den.” – Frede

Frede talar om de länder som står utanför Europa och ”väntar på att få komma in”. Dit räknar han exempelvis Serbien och Monte Negro. Han säger att han tror att dessa länder också kommer utvecklas ekonomiskt och få ett bättre socialsystem när ”de kommer in i Europa”. De personer som hade en stark europeisk ”civic” identitet nämnde inte EU någon gång, utan använde istället begreppet ”Europa” på samma sätt som om det vore EU. För dem är Europa EU och vice versa. För personer med stark europeisk ”civic” identitet består Europa således av endast 27 länder, de som är medlemmar i EU.

Jag har visat hur de flesta intervjupersoner hade en ”cultural” identitet till den lokala, regionala och nationella nivån. Denna ”cultural” identitet fanns eftersom intervjupersonerna ansåg att de delade någonting gemensamt med andra barcelonésere, katalaner eller spanjorer. I min studie har det visats hur denna samhörighetskänsla bottnade i att dela ett språk, etnicitet, territorium, kultur, mentalitet, normer och värderingar. Däremot fick ”civic” identiteten betydligt större utrymme när det gällde intervjupersonernas europeiska identifikation.

Jag undersökte även huruvida jag kunde finna något slags mönster hos intervjupersonernas identitetsform och identitetsinnehåll, det vill säga om de vars identiteter relaterades till varandra som exempelvis ”the Russian doll model”, tenderade att använda kulturella eller politiska begrepp när de talade om sin identifikation med respektive samhällsnivå. Jag fann dock inget gemensamt eftersom de begrepp som intervjupersonerna använde sig av varierade slumpmässigt över de tre olika identitetsmodellerna.

5 Slutdiskussion

Tidigare forskning har främst koncentrerat sig på att människors identiteter kan relateras till varandra som "the Russian doll model". Det är förståeligt att den modellen är den mest användbara när det kommer till studier om flernivåidentifikation. Detta eftersom mestadels av den forskning som finns om flernivåidentifikation är kvantitativ med enkätundersökningar som går ut på att respondenten ska rangordna sin identifikation med respektive samhällsnivå genom skalor (exempelvis Medrano & Gutiérrez studie om flernivåidentifikation i Spanien). Respondenten tvingas då automatiskt att välja vilken samhällsnivå han identifierar sig mest respektive minst med. Sådana undersökningar kommer aldrig kunna uppmärksamma att människor, beroende på situation, kan identifiera sig olika mycket med en samhällsnivå, det vill säga ha "cross-cutting" identiteter. Dessa undersökningar kan heller aldrig registrera att människors identiteter kan vara så uppblandade i varandra att de inte kan separeras. För en person vars identiteter relateras till varandra som "the marble cake model" blir det problematiskt att rangordna sina identiteter, då han inte kan åtskilja sin identifikation med de olika samhällsnivåerna.

Min första frågeställning om identiteters form har visat på att de intervjuade katalanernas identifikation med Barcelona, Katalonien, Spanien och Europa kan relateras till varandra som "the Russian doll model", "cross-cutting" identiteter eller som "the marble cake model". I min studie har just Risses bidrag till forskningen om flernivåidentifikation, genom införandet av "the marble cake model", varit mycket användbar. "The marble cake model" har visat att identiteter inte alltid bör studeras separat utan att de istället kan vara uppblandade i varandra och därför vara oskiljaktiga. Detta är ett viktigt bidrag till identitetsforskningen då det visar på den svårighet som finns när det kommer till att dela upp människors identiteter efter modeller som kräver att identiteter studeras var för sig. Istället för att försöka klassificera in personers identifikation i två relativt snäva modeller kan vi istället tvingas acceptera att inte alla människors flernivåidentiteter kan skiljas från varandra. Min studie har även visat hur en del katalaner har utvecklat en "cross-cutting" relation mellan sin spanska och katalanska identitet, något som bidragit till att de kan känna sig olika mycket spanska eller katalanska beroende på situationen. Jag hävdar att forskning om flernivåidentifikation bör inkludera modellerna "cross-cutting" identiteter och "the marble cake model" och inte enbart begränsas till "the Russian doll model", som mycket av tidigare forskning gjort. Genom användandet av dessa tre modeller ges en bredare bild av hur människors identiteter kan relateras till varandra, vilket bidrar till en bättre förståelse av identitetsformer och varför människors

flernivåidentifikation ser olika ut. För att kunna upptäcka hur människors identiteter relateras till varandra krävs samtalsintervjuer. Inom forskning om flernivåidentifikation har istället kvantitativa studier fått väldigt stort utrymme. Jag hävdar att kvalitativa studier om flernivåidentifikation är en bra metod för att uppmärksamma hur relationerna mellan individers identifikation med samhällsnivåer ser ut. Detta eftersom intervjupersonen kan ge sin egen beskrivning av sin identifikation när han inte tvingas rangordna sina identiteter efter skalor.

Min andra frågeställning var om identiteters innehåll, det vill säga om de intervjuade katalanerna använde sig av kulturella eller politiska begrepp när de talade om sin identifikation med sin stad, region, nation och Europa. Min studie har visat hur användningen av begreppen "civic" identiteter och "cultural" identiteter inte enbart behöver begränsas till att beskriva människors nationella eller europeiska identifikation. Istället kan identiteters innehåll, med hjälp av de två begreppen, även studeras på lägre nivåer, så som den lokala och regionala nivån. Bruter hävdar att människor antingen har en övervägande "civic" identitet eller en övervägande "cultural" identitet. Jag har visat den svårighet som finns när det kommer till att dela upp människors identifikation i två olika modeller. Ibland talade nämligen intervjupersonerna lika mycket i politiska som i kulturella termer. Den kritik Bruter har fått för sin uppdelning i "civic" identitet och "cultural" identitet är därför till viss del förståelig då modellerna är ganska hårddragna. De visar på att man antingen har en "cultural" identitet eller dess totala motsats, nämligen en "civic" identitet. Detta innebär således att det inte existerar en identitet som ligger mitt emellan. Dock är de två modellerna ändå användbara då de visar på att *vad* det betyder för personer när de säger att de identifierar sig med en viss samhällsnivå varierar människor emellan. Intervjupersonerna i min studie hade en övervägande "cultural" identitet till den lokala, regionala och nationella nivån. På grund av en liten urvalsgrupp kan jag inte dra några större slutsatser av hur det kom sig att "cultural" identiteten fick stort utrymme när det gällde intervjupersonernas identifikation med sin stad, region och nation. En teori skulle dock kunna vara att de samhällsnivåer som människor anser sig befinna sig närmast och som influerar deras dagliga liv mest, också är de som skapar en känsla av gemenskap och av att dela någonting tillsammans, exempelvis språk, etnicitet eller territorium. Tidigare forskning har visat att spanjorer har en övervägande nationell "cultural" identitet, vilket min studie även visade på. Det skulle kunna vara så att personer med en nationell "cultural" identitet som känner samhörighet med andra spanjorer, även tenderar att identifiera sig med personer på lägre nivåer, således med katalaner och barcelonés. Om dessa slutsatser är riktiga skulle katalaner även ha en övervägande regional och lokal

”cultural” identitet. Spanien är ett lämpligt land för studier av flernivåidentifikation eftersom många spanjorer identifierar sig med flera samhällsnivåer samtidigt. Om man dock vill uppmärksamma så många olika identitetsinnehåll till de olika samhällsnivåerna som möjligt, är Spanien inte det ultimata landet. Detta eftersom ”cultural” identiteten har betydligt större utrymme än ”civic” identiteten. Det hade varit intressant att göra en liknande studie i ett land där befolkningens identitetsinnehåll varierar lika mycket mellan ”cultural” som ”civic” till de olika samhällsnivåerna.

Beträffande intervjupersonernas europeiska identifikation fick däremot ”civic” identiteten betydligt större utrymme. Min studie har visat att Europeiska Unionen verkligen har satt sina spår i katalaners identifikation med Europa. Detta eftersom flera intervjupersoner automatiskt refererade till EU när de talade om sin europeiska identifikation. För några intervjupersoner verkade EU till och med vara avgörande för om de kände sig europeiska eller inte. Att känna sig europeisk innebar för en del samma sak som att stödja Europeiska Unionen och dess politik. Bruters forskning visade hur personerna i hans urvalsgrupp hade en övervägande europeisk ”civic” identitet, eftersom de hänvisade till EU och dess fördelar när de talade om sin identifikation med Europa. Min studie har dock gått ett steg längre och även uppmärksammat hur personer kan ha en stark europeisk ”civic” identitet. Detta sker när EU och Europa betyder samma sak för personen vilket gör att de två begreppen används synonymt med varandra. Att ha en stark europeisk ”civic” identitet kan vara problematiskt eftersom personen då fullständigt exkluderar de europeiska länder som inte har EU-medlemskap från Europa. Konsekvenser av en EU-befolkning med stark ”civic” identitet skulle kunna vara att europeiska icke EU-länder och dess invånare diskrimineras och blir utstötta för att de inte anses tillhöra gruppen européer. Samtidigt kan en befolkning med en europeisk ”civic” identitet ses som en fördel för EU-samarbetet eftersom människor då stödjer Europeiska Unionen och dess politik.

5.1 Framtida forskning

Som jag nämnde tidigare behövs mer kvalitativ forskning för att kunna ge större uppmärksamhet till modellerna ”cross-cutting” identiteter och ”the marble cake model”. Detta för att fokus inte bara ska ligga på att människors identiteter relateras till varandra som ”the Russian doll model”. Då identiteter är komplexa är det inte omöjligt att forskare skulle kunna upptäcka nya modeller för hur flernivåidentiteter kan relateras till varandra. För att finna nya identitetsformer krävs större urvalsgrupper och samtalsintervjuer som metodval. Jag studerade huruvida jag kunde finna något slags mönster hos vilken identitetsmodell (”the Russian doll

model”, ”cross-cutting” identiteter, ”the marble cake model”) som respektive intervjuperson hade och vilka begrepp (kulturella eller politiska) de använde sig av när de talade om sin identifikation med de fyra samhällsnivåerna. I min studie fann jag endast hur intervjupersonernas identitetsinnehåll varierade över de olika identitetsmodellerna. Men bara för att jag inte fann något samband mellan identiteters form och innehåll, behöver det inte betyda att en sådan korrelation inte existerar. För att uppmärksamma detta eventuella samband krävs dock större urvalsgrupper. Det hade underlättat om det hade utvecklats en kvantitativ metod som kan registrera alla identitetsformer eftersom generaliseringar då blir möjliga. Med en sådan metod skulle det även lättare kunna undersökas om det finns en korrelation mellan identitetsform och identitetsinnehåll.

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur katalaners identifikation med sin stad (Barcelona), sin region (Katalonien), sin nation (Spanien) och Europa relateras till varandra samt att studera om de intervjuade katalanerna använder sig av kulturella begrepp ("cultural" identitet) eller politiska begrepp ("civic" identitet) när de talar om sin identifikation med respektive samhällsnivå.

Jag har använt mig av en kvalitativ metod och genomfört samtalsintervjuer med tio katalaner, bosatta i Barcelona, i åldrarna 18-58 år. Resultatet visade att katalaners flernivåidentifikation kan relateras till varandra utifrån tre modeller; "the Russian doll model" vilket innebär att identiteterna rangordnas hierarkiskt, "cross-cutting" identiteter som avser att personen kan identifiera sig olika mycket med respektive samhällsnivå beroende på situation, samt som "the marble cake model" som innebär att identiteterna är så uppblandade i varandra att de inte kan separeras. De intervjuade katalanerna använde sig främst av kulturella begrepp när de talade om sin identifikation med den lokala, regionala och nationella nivån. Beträffande den europeiska identifikationen hade flera intervjupersoner en europeisk "civic" identitet och identifierade sig därför endast med EU och inte med Europa i sin helhet. Resultaten visade även hur en del katalaner har utvecklat en stark "civic" identitet, vilket bidragit till att begreppen Europa och EU betyder samma sak för dem och därför används synonymt med varandra.

Källreferenser

Ackesjö, Helena (2010) *Läraridentiteter i förskoleklass - Berättelser från ett gränsland*, Institutionen för Pedagogik och Didaktik, Göteborgs Universitet

Bache, Ian & Flinders, Matthew (2004) *Multi-level Governance*, Oxford, Oxford University Press

Berg, Linda (2007) *Multi-level Europeans*, Department of Political Science, Göteborgs Universitet

Berg, Linda & Hjerm, Mikael (2010) "National Identity and Political Trust" in *Perspectives on European Politics and Society*, Volume 11, Number 4, pp.390-407

Bruter, Michael (2003) "On what citizens mean by feeling "European" perceptions of news, symbols and borderless-ness" in *Journal of ethnic and migration studies*, Volume 30, Number 1, pp. 21-39, London School of Economics and Political Science

Bruter, Michael (2005) *Citizens of Europe? - The Emergence of a Mass European Identity*, London, Palgrave Macmillan

Dave, Bhavna (2004) *Limits of the Nationalizing State in Kazakhstan: Is 'Civic' Statehood Possible?* School of Oriental and African Studies, University of London

Duchesne, Sophie & Frogner, Andre-Paul (2007) Why Is it so Difficult to Know if National Pride Leads the Way to European Identity or Prevents it? in *Les Cahiers européens de Sciences Po*, Number 3, Centre d'études européennes at Sciences Po, Paris

Duchesne, Sophie (2008) "Waiting for a European Identity... Reflections on the Process of Identification with Europe" in *Perspectives on European Politics and Society*, Volume 9, Number 4, December 2008, pp. 397- 410, Centre for Political Research at Sciences Po, Paris

D. Smith, Anthony (1987) *The Ethnic Origins Of Nations*, Oxford, Blackwell Publishers

Esaiasson, Peter m.fl. (2007) *Metodpraktikan*, Stockholm, Nordstedts juridik

Giddens, Anthony (2007) *Sociologi*, Lund, Studentlitteratur

Herrera-Martínez, Enric (2002) "From nation-building identification with political communities: Consequences of political decentralization in Spain, the Basque Country, Catalonia and Galicia, 1978-2001" in *European Journal of Political Research* Volume 41, Number 4, June 2002, pp. 421-453, Department of Social and Political Sciences, European University Institute, Florence, Italy

K. Herrmann, Richard, Risse, Thomas & B.Brewer, Marilynn (2004) *Transnational identities- Becoming European in the EU*, Oxford, Rowman & Littlefield Publishers

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund, Studentlitteratur

Medrano, Juan Díez & Gutiérrez, Paula (2001) "Nested identities: national and European identity in Spain" in *Ethnic and Racial Studies*, Volume 24, Number 5, pp. 753-778

Petersson, Bo & Robertson, Alexa (red) (2003) *Identitetsstudier i praktiken*, Malmö, Liber AB

Risse, Thomas (2003) *An Emerging European Identity? What We Know, And How To Make Sense Of It*, Department of Political and Social Science, Free University of Berlin

Risse, Thomas & L.Maier, Mattias (2003) *Europeanization, Collective Identities and Public Discourses* (IDNET), Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute, Florence, Italy

Risse, Thomas & Grabowsky, Jana Katharina (2008) *European Identity Formation in the Public Sphere and in Foreign Policy*, Centre for European Studies, University of Oslo

Risse-Kappen, Thomas (2010) *A community of Europeans? Transnational Identities and Public Spheres*, Cornell University, New York

Trost, Jan (1997) *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur, Lund

Elektroniska källor

Solidaritatcatalana per la independència - Catalunya proper estat d' Europa
<http://www.solidaritatcatalana.cat/>, Hämtad 2010-11-15

Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning* www.vr.se Hämtad 2010-11-27

Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrund

Skulle du vilja berätta lite om din bakgrund, var du föddes och växte upp och var dina föräldrar kommer ifrån? Bor du själv eller med någon annan?

Vilket språk talar ni hemma?

Vilket språk talar du helst?

Lokal identitet --- Barcelona

Vad tänker du på när du hör ordet Barcelona?

Vill du berätta lite om vad Barcelona betyder för dig?

Vad tycker du karakteriserar en barcelonés?

Känner du dig barcelonés?

(Om inte)* Skulle du *vilja* känna dig barcelonés?

Regional identitet --- Katalonien

Vad tänker du på när du hör ordet Katalonien?

Vill du berätta lite om vad Katalonien betyder för dig?

Vad tycker du karakteriserar en katalan?

Känner du dig katalansk?

(Om inte)* Skulle du *vilja* känna dig katalansk?

Vad tycker du är det som avgör om man är katalan eller inte? Vad krävs för att en person ska vara katalan?

Nationell identitet --- Spanien

Vad tänker du på när du hör ordet Spanien?

Vill du berätta lite om vad Spanien betyder för dig?

Vad tycker du karakteriserar en spanjor?

Känner du dig spansk?

(Om inte)* Skulle du *vilja* känna dig spanska?

Europeisk identitet

Känner du samhörighet med något annat land än Katalonien/Spanien?

Vad tänker du på när du hör ordet Europa?

Vill du berätta lite om vad Europa betyder för dig?

Vad tycker du karakteriserar en europé?

Skulle du kalla dig själv för europé? Känner du dig europeisk?

(Om inte) *Skulle du *vilja* känna dig europeisk?

Tycker du att det är bra eller dåligt om människor i Europa känner sig europeiska?